

Broj: 02-04-10246-5/23
Sarajevo, 13.04.2023. godine

Na osnovu člana 26. i 28. stav (4) Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 36/14 - Novi prečišćeni tekst i 37/14 - Ispravka), a u vezi sa članom 13. stav (1) tačka 12. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", broj: 46/10 i 75/13) Vlada Kantona Sarajevo, na **Trećoj** sjednici održanoj **13.04.2023.** godine, donijela je

ZAKLJUČAK

1. Prihvata se Izvještaj o snabdjevenosti Kantona Sarajevo lijekovima i sanitetskim materijalom u 2022. godini sa osvrtom na implementaciju Liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja kroz funkcionisanje Mreže farmaceutske djelatnosti-apoteka, sa prijedlogom mjera i aktivnosti.
2. Predlaže se Skupštini Kantona Sarajevo da usvoji Izvještaj o snabdjevenosti Kantona Sarajevo lijekovima i sanitetskim materijalom u 2022. godini sa osvrtom na implementaciju Liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja kroz funkcionisanje Mreže farmaceutske djelatnosti- apoteka, sa prijedlogom mjera i aktivnosti.

PREMIJER

Nihad Uk

Dostaviti:

1. Predsjedavajući Skupštine Kantona Sarajevo,
2. Skupština Kantona Sarajevo,
3. Zamjenici predsjedavajućeg Skupštine Kantona Sarajevo (3x),
4. Premijer Kantona Sarajevo,
5. Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo,
6. Evidencija,
7. A r h i v a.

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

**CANTON SARAJEVO
ASSEMBLY**

Prijedlog

Na osnovu člana 13. tačka b. i člana 18. tačka b. Ustava Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 1/96, 2/96, 3/96, 16/97, 14/00, 4/01, 28/04, 6/13 i 31/17), saglasno članu 13. tačka 12. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13) te na osnovu člana 120. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br: 41/12 – Drugi novi prečišćeni tekst, 15/13, 47/13, 47/15, 48/16, 9/20 i Odluke o dopuni Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo usvojene na 7. Hitnoj sjednici Skupštine Kantona Sarajevo održanoj 10.4.2020.godine). Skupština Kantona Sarajevo, na sjednici održanoj dana _____ godine, povodom razmatranja Izvještaja o snabdjevenosti Kantona Sarajevo lijekovima i sanitetskim materijalom u 2022. godini sa osvrtom na implementaciju Liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja kroz funkcionisanje Mreže farmaceutske djelatnosti- apoteka, sa prijedlogom mjera i aktivnosti, donijela je sljedeći

ZAKLJUČAK

Usvaja se Izvještaj o snabdjevenosti Kantona Sarajevo lijekovima i sanitetskim materijalom u 2022. godini sa osvrtom na implementaciju Liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja kroz funkcionisanje Mreže farmaceutske djelatnosti- apoteka, sa prijedlogom mjera i aktivnosti.

**Predsjedavajući
Skupštine Kantona Sarajevo**

Broj:
Sarajevo, _____ 2023.godine

Elvedin Okerić

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo

Tel: + 387 (0) 33 562-055, Fax: + 387 (0) 33 562-210

Web: <http://skupstina.ks.gov.ba>

E-mail: skupstina@skupstina.ks.gov.ba

OBRAZLOŽENJE

I PRAVNI OSNOV

Na osnovu člana 13. tačka b. i člana 18. tačka b. Ustava Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 1/96, 2/96, 3/96, 16/97, 14/00, 4/01, 28/04, 6/13 i 31/17), saglasno članu 13. tačka 12. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13) te na osnovu člana 120. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br: 41/12 – Drugi novi prečišćeni tekst, 15/13, 47/13, 47/15, 48/16, 9/20 i i Odluke o dopuni Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo usvojene na 7. Hitnoj sjednici Skupštine Kantona Sarajevo održanoj 10.4.2020.godine).

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE

Saglasno članu 13. tačka 12. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13) utvrđena je društvena briga za zdravlje na nivou kantona u okviru koje je ostvarivanje prava iz oblasti zdravstvenog osiguranja u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju, te praćenju provođenja, zaštiti i unaprijeđenju prava za ostvarivanje zdravstvene zaštite u koje spada i snabdjevanje sa lijekovima i medicinskim sredstvima.

S tim u vezi, u Kantonu Sarajevo se u primarnom nivou zdravstvene zaštite, kontinuirano prati apotekarska djelatnost, odnosno snabdjevenost stanovništva sa lijekovima i medicinskim sredstvima i redovno izvještava Vlada odnosno Skupština Kantona Sarajevo.

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Ministry of Health

IZVJEŠTAJ
O SNABDJEVENOSTI KANTONA SARAJEVO LIJEKOVIMA I SANITETSKIM
MATERIJALOM U 2022. GODINI SA OSVRTOM NA IMPLEMENTACIJU LISTE
LIJEKOVA KOJI SE PROPISUJU I IZDAJU NA TERET SREDSTAVA OBAVEZNOG
ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA KROZ FUNKCIONISANJE MREŽE
FARMACEUTSKE DJELATNOSTI - APOTEKA, SA PRIJEDLOGOM MJERA I
AKTIVNOSTI

1. Uvod

Farmaceutska djelatnost, u skladu sa Zakonom o apotekarskoj djelatnosti („Službene novine Federacije BiH“, broj 40/10), obavlja se u slijedećim organizacionim oblicima:

- apotekama zdravstvenim ustanovama, u svim oblicima svojine, i njihovim ograncima i depoima,
- bolničkim apotekama,
- apotekama u privatnoj praksi.

Apotekarska djelatnost kao dio zdravstvene djelatnosti se obavlja na svim nivoima zdravstvene zaštite i osigurava:

- snabdijevanje lijekovima, medicinskim sredstvima, herbalnim lijekovima i herbalnim supstancama, homeopatskim lijekovima, dječjom hranom i dječjom opremom, kao i dijetetskim proizvodima, kozmetičkim i drugim sredstvima za njegu i očuvanje zdravlja stanovništva, zdravstvenih ustanova i zdravstvenih radnika koji obavljaju privatnu praksu lijekovima i medicinskim sredstvima.
- izrada magistralnih i galenskih lijekova
- savjetovanje u vezi pravilne primjene lijekova, medicinskih sredstava, herbalnih i homeopatskih lijekova, kozmetičkih i dijetetskih proizvoda u cilju zdravlja i sprečavanje bolesti, te pružanje dodatnih usluga u svrhu provođenja preventivnih mjera za očuvanje i zaštitu zdravlja stanovništva, a koje podrazumijevaju mjerenja određenih parametara koje pacijenti mogu i samostalno odrediti u postupku samokontrole, pri čemu ove usluge imaju savjetodavni karakter i ne pružaju se u svrhu postavljanja dijagnoze kao što su mjerenje šećera u krvi, krvnog pritiska, težine i sl.
- analizu propisivanja lijekova i praćenje upotrebe lijekova, praćenje efikasnosti, bezbjednosti i ekonomičnosti terapije u cilju racionalnog propisivanja i upotrebe lijekova.

Farmaceutska djelatnost na Kantonu Sarajevo je organizovana kroz primarnu zdravstvenu zaštitu (apoteke); bolnički nivo zdravstvene zaštite (bolničke apoteke, kliničke apoteke) i organizacione jedinice ustanova za snabdijevanje lijekovima i njihovu primjenu.

Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo je tokom 2022.godine, u okviru svojih nadležnosti pratilo snabdjevenost Kantona Sarajevo sa lijekovima i medicinskim sredstvima za lijekove koji se finansiraju iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja.

2. Organizacija farmaceutske službe u Kantonu Sarajevo u toku 2022. godine

Na području Kantona Sarajevo, farmaceutska djelatnost, odnosno izdavanje lijekova na recept se obezbjeđivalo u okviru 178 apoteka - 40 poslovnih jedinica u sastavu JU Apoteke Sarajevo čiji je osnivač Kanton Sarajevo i 138 jedinica privatnog sektora od čega su 31 privatnih apoteka i 107 Privatnih zdravstvenih ustanova sa ograncima i depoima.

Opština	PRIVATNE APOTEKE 2022	PZU I OGRANCI I DEPOI 2022	JU APOTEKE SARAJEVO 2022	UKUPNO 2022
Centar	7	19	9	35
Hadžići	2	6	1	9
Ilidža	4	17	2	23
Ilijaš	0	4	2	6
Novi Grad	9	27	8	44
Novo Sarajevo	6	17	9	32
Stari Grad	0	11	6	17
Trnovo	0	0	1	1
Vogošća	3	6	2	11
UKUPNO:	31	107	40	178

Pravilnikom o bližim uvjetima u pogledu prostora, opreme i kadra, kriterijima za osnivanje i obavljanje apotekarske djelatnosti u svim organizacionim oblicima, kao i načinu i postupku njihove verifikacije („Službene novine Federacije BiH“, broj 44/12, 23/13, 27/14 i 36/19) utvrđeni su demografski i geografski kriteriji putem kojih se utvrđuje potreban broj apoteka za područje kantona. Prosječan broj stanovnika Kantona Sarajevo po apoteci, prema postojećem broju apoteka je 2.3236 stanovnika i kreće se u rasponu od 1576 stanovnika na području Općine Centar do 3.267,17 stanovnika po apoteci na području Općine Ilijaš.

*Konačni rezultati Popisa stanovništva, u Bosni i Hercegovini 2013

Općina	Broj stanovnika*	Broj apoteka na dan 31.12.2022.	Prosječan broj stanovnika po apoteci, prema postojećem stanju	Potreban broj apoteka prema Pravilniku	Prosječan broj stanovnika prema potrebnom broju apoteka
Centar	55.181	35	1.5766	12	4.598,42
Hadžići	23.891	9	2.6546	5	4.778,20
Ilidža	66.73	23	2.9013	14	4.766,43
Ilijaš	19.603	6	3.2672	4	4.900,75
Novi Grad	118.553	44	2.6944	24	4.939,71
Novo Sarajevo	64.814	32	2.0254	13	4.985,69
Stari Grad	36.976	17	2.1751	8	4.622,00
Trnovo	1.502	1	1.5020	1	1.502,00
Vogošća	26.343	11	2.3948	6	4.390,50
Ukupno:	413.593	178	2.3236	87	4.387,08

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Web site: <http://www.bhas.ba>

I u 2022.godini na području Kantona Sarajevo je, za potrebe pacijenata koji se liječe u ovim zdravstvenim ustanovama, radilo 7 bolničkih/kliničkih apoteka – Apoteka Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu, Apoteka Opće bolnice „Prim dr Abdulah Nakaš“, Apoteka Psihijatrijske bolnice Kantona Sarajevo, Apoteka JU Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo, te tri Privatne

zdravstvene ustanove – Specijalna bolnica “Centar za srce-KM”, “Dr.Solaković” i PZU Alea dr Kandić, a prema obimu i djelatnosti kojom se bave.

Na području Kantona Sarajevo registrovan je Galenski laboratorij JU Apoteke Sarajevo.

3. Lista lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo u 2020. godini

Propisi koji određuju izradu i donošenje liste lijekova kantona su:

- Zakon o lijekovima i medicinskim sredstvima („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 58/08);
- Pravilnik o načinu kontrole cijena, načinu oblikovanja cijena lijekova i načinu izvještavanja o cijenama lijekova u BiH („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 3/17);
- Zakon o lijekovima („Službene novine Federacije BiH“, broj 109/12);
- Pravilnik o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u FBiH, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa listi lijekova, obavezama ministarstva zdravstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i promotnika lijekova uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenja lijekova („Službene novine Federacije BiH“ broj 45/13 i 7/19);
- Odluka o listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH broj: 106/21, 83/22);
- Odluka o listi lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti Federacije Bosne i Hercegovine (“Službene novine Federacije BiH”, br. 47/22).

Odluka o listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine i Odluka o listi lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti Federacije Bosne i Hercegovine definišu obligatorni asortiman esencijalnih lijekova sa A liste lijekova i bolničke liste lijekova, te asortiman B liste lijekova koji se može finansirati u skladu sa obezbjeđenim finansijskim sredstvima, te obavezujuće fiksne cijene lijekova. Federalna A lista sadrži 182 lijeka, a B lista 87 lijek.

Utvrđivanjem Bolničke liste lijekova kojom je utvrđen asortiman lijekova namjenjen stacionarnim zdravstvenim ustanovama, izostavljene su potrebe ustanova primarnog nivoa zdravstvene zaštite za amplarnim lijekovima. Za ovu listu lijekova nisu utvrđene cijene.

S obzirom na asortiman lijekova koji je sastavni dio Bolničke liste lijekova, a poštujući potrebe ustanova primarnog nivoa zdravstvene zaštite, kao i zbog različitog načina finansiranja, pristupilo se razdvajanju Bolničke liste lijekova tako da je sačinjena:

1) Lista lijekova koji se primjenjuju ustanovama primarnog nivoa zdravstvene zaštite na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja.

2) Lista lijekova koji se primjenjuju u stacionarnim ustanovama sa područja Kantona Sarajevo a nabavljaju se iz tekućih sredstava koja im doznači Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo.

Važno je napomenuti da Federalno ministarstvo zdravstva nikada nije utvrdilo cijene ovih lijekova, jer se lijekovi sa bolničke liste lijekova nabavljaju postupkom javne nabavke od strane zdravstvenih ustanova, na osnovu kojih se postižu značajno niže cijene od cijena koje utvrđuje Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH i cijena koje bi se eventualno mogle utvrditi na nivou Federacije BiH. Nadalje, zbog značajno manjeg broja registrovanih lijekova, za ovu listu nije moguće odrediti zaštićena imena i proizvođače lijekova, a posebno iz razloga što postupak javne nabavke definiše koji se lijek nabavlja i od kojeg proizvođača. Organizovanjem objedinjene javne nabavke ovih lijekova za sve zdravstvene ustanove Kantona Sarajevo, riješio bi se problem visokih cijena, te deficitarnosti lijekova.

Odluka o listi lijekova Kantona Sarajevo je objavljena u Službenim novinama Kantona Sarajevo“, br.47/22).

4. Analiza troškova propisanih i izdatih lijekova na recept u 2022.godini

Ukupan broj recepata propisanih i izdatih na teret sredstava obaveznog osiguranja za 2022. godinu iznosi 5.382.560 od čega je 64.470 recepta propisano i izdato za magistralne lijekove. U odnosu na 2021.godinu, došlo je do blagog povećanja broja propisanih i izdatih recepata i to za 37.776 recepata ili 0,70 %.

	2017.godina	2018.godina	2019.godina	2020.godina	2021.godina	2022.godina
Gotovi lijekovi	4.519.049	4.789.980	5.175.323	5.248.913	5.302.929	5.318.056
Magistralni lijekovi	54.503	58.599	63.550	43.485	41.855	64.470
Ukupno	4.573.552	4.848.579	5.238.873	5.292.398	5.344.784	5.382.560

Ukupna vrijednost lijekova izdatih na teret sredstava obaveznog osiguranja u 2022.godini iznosi **93.631.578 KM**. U odnosu na 2021.godinu, sredstva su povećana za ove namjene za 1.541.691 KM ili 1.67%.

	2020.g	2021.g	2022.g
Gotovi lijekovi	65.328.157	67.994.529	71.682.310
Magistralni lijekovi	430.905	414.115	617.627,81
Ampularni lijekovi	2.390.172	4.507.031	2.981.061
Lijekovi van liste odobreni po zahtjevima osiguranika	425.444	1.250.916	862.487
Lijekovi po posebnim programima	4.514.238	3.965.028	3.639.495
Sanitetski materijal uz insulin	1.564.998	1.523.028	1.468.276
Naknada ugovornim apotekama (6% ampule, dežure i naknada po receptu)	12.198.850	12.435.240	12.380.311
Ukupno lijekovi sa naknadama	86.852.764	92.089.887	93.631.578
Umanjenja po osnovu knjižnih odobrenja	58.973	52.843	12.830
Umanjenja po osnovu potraživanja od MZKS za RVI kategorije	337.532	359.970	278.010
Ukupno lijekovi	86,456.259	91.677.074	93.340.738

Ukupni iznos od 93.631.578 KM se umanjuje za knjižna odobrenja iz tekuće i prethodnih godina. Navedena knjižna odobrenja iznose 12.830,06 KM i predstavljaju umanjena faktura zbog osporenih neispravnih recepata koja su knjižena u 2022. godini. Pored knjižnih odobrenja navedeni iznos je umanjen i za iznos od 278.010 KM, a koji se odnosi na potraživanje od strane Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo po osnovu Sporazuma o načinu realizacije proširenih prava RVI Kantona Sarajevo na lijekove sa Liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava zdravstvenog osiguranja. Konačni iznos troška po osnovu troškova lijekova iskazan u poslovnim knjigama Zavoda u 2022. godini je 93.340.738 KM.

Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo ni u 2022.godini ne raspolaže podatkom za ukupnu vrijednost izdatih lijekova u bolničkom nivou zdravstvene zaštite.

a) Lista 30 najpropisivanijih lijekova u 2022. godini, prema finansijskom iznosu:

R.br.	Naziv lijeka	Br.recepata	Ukupno (KM)
1	Trulicity otop za inj,4brizgal.(1,5mg/0,5ml)	15.198	2.487.607,76
2	Januvia film obl.tablete 100 mg 28 tbl.	36.922	2.092.846,15

R.br.	Naziv lijeka	Br.recepata	Ukupno (KM)
3	Xultophy inj.100i.j/ml, 3x3 ml	7.168	1.875.795,75
4	Foster 100mcg/6mcg otop.pod prit.180d(6+100)mcg/d.	17.393	1.721.567,86
5	Lantus uložak 100i.j./ml 5x3ml	14.503	1.515.669,05
6	Toujeo uložak 300 i.j./ml,3x1,5ml	15.102	1.393.606,44
7	Victoza ras.za inj. 6mg/ml (18mg/3ml)x2	5.629	1.375.815,10
8	Novomix 30 flex pen 100 i.j./ml 5 x 3ml	12.795	1.158.430,68
9	Pinox tablete 10 mg 28tbl.	107.239	966.431,15
10	Jardiance tablete 10mg 30 tbl.	10.584	879.122,24
11	Xarelto film tbl. 28x20 mg	16.353	858.561,94
12	Tresiba inj.100i.j/ml,5 penova x3ml flex touch	5.475	788.255,95
13	Humalog mix 25 kwik pen injekcije 100i.j./1ml 5x3 ml	8.824	786.606,64
14	Co-Diovan film obl.tablete(160+12,5)mg 28 tbl.	58.074	786.309,12
15	Eucreas film tablete (50+1000)mg 30 tbl.	18.292	740.385,09
16	Nitroglicerol ret. kapsule 2,5 mg 20 kaps.	69.821	735.352,45
17	Lopril H tablete (10+12,5)mg 30tbl.	76.214	683.965,15
18	Siofor 850 film tablete 850mg 60 tbl.	67.334	650.107,98
19	Duoclav tablete 1000mg 10tbl.	37.589	636.550,51
20	Dilatrend tablete 6,25mg 28 tbl.	57.342	627.027,21
21	Galvus tablete 50 mg 28 tbl.	16.707	606.654,30
22	Memento film tablete 10mg 30 tbl.	13.359	559.594,94
23	Novorapid flex pen injekcije 100 i.j./ml 5x3ml	6.555	548.880,85
24	Diovan film obl.tablete 80 mg 28 tbl.	57.537	547.045,23
25	Pancef film tablete 400 mg 10 tbl.	21.330	522.867,58
26	Uperio tablete (26+24)mg 28 tbl.	4.074	500.141,66
27	Onbrez Breezhaler prašak za inh.kaps. 30x150 mcg	9.596	498.388,55
28	Spiriva prašak za inh.18 mcg a 30	8.844	495.962,95
29	Seebri breezhaler prašak za inh.tvrda caps.44mcg/doza 30kom	8.678	484.236,04
30	Predictal MR tablete 35mg 60tbl.	34.481	477.397,59

b) *Lista 30 najpropisivanijih lijekova u 2022. godini, prema broju recepata:*

R.br.	Naziv lijeka	Br.recepata	Ukupno (KM)
1	Lodix tablete 40mg 10 tbl.	119.070	378.528,39
2	Pinox tablete 10 mg 28tbl.	107.239	966.431,15
3	Lopril H tablete (10+12,5)mg 30tbl.	76.214	683.965,15
4	Nitroglicerol ret. kapsule 2,5 mg 20 kaps.	69.821	735.352,45
5	Siofor 850 film tablete 850mg 60 tbl.	67.334	650.107,98
6	Bisocor tablete 5mg 30 tbl	66.765	448.090,78
7	Siofor 500 film tablete 500mg 60 tbl.	58.786	397.045,26
8	Co-Diovan film obl.tablete(160+12,5)mg 28 tbl.	58.074	786.309,12
9	Diovan film obl.tablete 80 mg 28 tbl.	57.537	547.045,23
10	Dilatrend tablete 6,25mg 28 tbl.	57.342	627.027,21
11	Corvitol 50 tablete 50 mg 30 tbl.	54.878	201.159,90
12	Tritace tablete 5 mg 28tbl.	52.454	447.203,86
13	Lanibos tablete 0,25mg 20 tbl.	51.970	161.703,04
14	Protecta tablete 20 mg 28 tbl.	48.338	395.251,96
15	Rosix 10 mg film tablete 10 mg 28tbl.	46.093	398.904,94
16	Iruzid 10 tablete (10+12,5) mg 30 tbl.	45.084	384.696,62
17	Kalijev hlorid Natura Pharm tablete 500mg 30 tbl.	43.521	339.645,19
18	Nebilet tablete 5 mg 28 tbl.	41.245	392.644,00
19	Tritazide tablete (5 + 25) mg 28tbl.	40.973	399.429,12
20	Prilenap H tablete (10+25)mg 30tbl.	40.532	325.378,38
21	Co-Diovan film obl.tablete(80+12,5)mg 28 tbl.	40.084	467.537,26
22	Lopril tablete 10mg 30 tbl.	39.291	226.179,60
23	Cardiol tablete 5 mg 30 tbl.	38.297	246.805,95
24	Duoclav tablete 1000mg 10tbl.	37.589	636.550,51
25	Januvia film obl.tablete 100 mg 28 tbl.	36.922	2.092.846,15
26	Amlodipin Farmavita tablete 5 mg 30 tbl.	36.800	241.673,66
27	Omic Ocas 0,4 mg film tablete sa prod.oslob. 0,4mg 30tbl.	36.586	377.568,97

R.br.	Naziv lijeka	Br.recepata	Ukupno (KM)
28	Diovan film obl.tablete 160 mg 28 tbl.	36.186	446.653,90
29	Tritace tablete 2,5 mg 28tbl.	35.231	216.584,37
30	Preductal MR tablete 35mg 60tbl.	34.481	477.397,59

c) *Potrošnja po DDD za TOP 20 generičkih naziva ATC 5:*

ATC5 grupa	DDD/1000/dan
C09AA05 - Ramipril	50,04
A10BA02 - Metformin	39,29
C10AA07 - Rosuvastatin	37,24
C09CA03 - Valsartan	37,13
C09BA03 - Lizinopril+ Hidrohlorotiazid	33,91
C08CA13 - lerkandipin	32,07
C08CA01 - Amlodipin	30,06
C09DA03 - Valsartan, Hidrohlorotiazid	27,19
C07AB07 - Bisoprolol	25,31
C09AA03 – Lizinopril	22,94
C01EB15 – Trimetazidin	22,23
C10AA05 - Atorvastatin	18,47
G04CA02 - Tamsulozin	16,39
A10BB12 - Glimepirid	13,93
C01DA02 - Gliceril trinitrat	13,88
H03AA01 - Levotiroksin	13,75
C09BA02 - Enalapril+Hidrohlorotiazid	13,68
C09BA05 - Ramipril, hidrohlorotiazid	13,22
C07AB12 - Nebivolol	12,72
C10AA01 - Simvastatin	11,93

d) *Potrošnja po DDD za TOP 10 generičkih naziva ATC 3:*

ATC 3 grupe	DDD/1000/dan
C09A - Inhibitori angiotenzin konvertujućeg enzima (ACE), monokomponentni	96,96
A10B - Antihiperlipidemijski, isključujući insuline	76,34

C09B - Inhibitori angiotenzin konvertujućeg enzima (ACE), kombinacije	68,17
C10A - Lijekovi koji snižavaju nivo holesterola i triglicerida	67,64
C08C - Selektivni blokatori kalcijumskih kanala sa vaskularnim djelovanjem	65,69
C07A - Blokatori beta-adrenergičkih receptora	55,24
C09C - Antagonisti receptora angiotenzina II, monokomponentni	42,79
C09D - Antagonisti receptora angiotenzina II, kombinacije	34,92
N06A - Antidepresivi	25,85
A10A - Insulini i analozi	24,27

e) *Analiza izdatih lijekova po ATC klasifikaciji u 2022. godini*

ATC- KLASIFIKACIJA	Iznos/2022
A (lijekovi koji djeluju na digestivni trakt i metabolizam)	25.731.145,21
B (lijekovi koji djeluju na krv i krvotvorne organe)	3.195.974,12
C (lijekovi koji djeluju na kardiovaskularni sistem)	24.451.880,21
D (lijekovi koji djeluju na kožu - dermatologici)	339.137,14
G (lijekovi koji djeluju na urogenitalni sistem)	1.826.549,92
H (sistemski hormonalni lijekovi, izuzimajući spolne hormone)	1.716.304,93
J (lijekovi za liječenje sistemskih infekcija anti-infektivni)	4.840.726,41
L (preparati za liječenje malignih oboljenja)	1.339.890,77
M (lijekovi koji djeluju na koštano-mišićni sistem)	798.034,99
N (lijekovi koji djeluju na nervni sistem)	10.445.330,41
P (preparati za liječenje infekcija uzrokovanih parazitima)	1.068,47
R (lijekovi koji djeluju na respiratorni sistem)	7.417.458,60
S (lijekovi koji djeluju na čula)	1.576.151,16
Z(ostalo)	3.409.617,22
UKUPNO	87.089.269,56

Iznos iz tabele ATC - klasifikacija od **87.089.269,56** KM za 2022. godinu predstavlja troškove lijekova na recepte, lijekova izdatih na recept po posebnim programima, sanitetskog materijala i prateće naknade (1,90 po receptu) koje su izdale apoteke a koje imaju ATC kod ili adekvatan analitički kod za sanitetski materijal, te ih je moguće analitički klasificirati po propisivaču, apoteci i pacijentu, te kao takve detaljno analitički pratiti i obrađivati po potrošnji kroz ATC grupe.

Prikazani iznos ne sadrži:

- ampulirane lijekove u iznosu od 2.981.061,42 KM,
- naknade za ampule i dežurstva u iznosu od 2.638.874,97 KM
- lijekove odobrene po zahtjevima osiguranika u iznosu od 862.496,72 KM

Navedene stavke se ne evidentiraju kroz elektronsku formu realizacije receptata (eApoteka) već terete trošak lijekova po osnovu fakturiranih iznosa na osnovu sklopljenog Ugovora sa JU "Apoteke Sarajevo" i PZU Apoteka Dina, kao i po osnovu lijekova koji se odobravaju po pojedinačnom zahtjevu osiguranika.

Iz tabelarnog prikaza izdatih lijekova po ATC klasifikaciji u 2022.godini vidljivo je da:

- najveće učešće pripada lijekovima koji se koriste za liječenje bolesti gastrointestinalnog sistema i metabolizma (grupa A) i to 29,55 %
- na drugom mjestu se nalaze lijekovi za liječenje bolesti kardiovaskularnog sistema (grupa C) sa 28,08 %
- na trećem mjestu se nalaze lijekovi za liječenje bolesti nervnog sistema (grupa N) sa 11,99 %
- na četvrtom mjestu su lijekovi koji djeluju na respiratorni sistem (grupa R) sa 8,52 %
- na petom mjestu mjestu su antiinfektivni lijekovi za sistemsku primjenu (grupa J) sa 5,56%

f) Osnovne karakteristike potrošnje lijekova sa liste lijekova u 2022.godini u odnosu na 2021. godinu – uporedni podaci po ATC grupi

ATC- KLASIFIKACIJA	Iznos/2021	Iznos/2022	Index 22/21
A (lijekovi koji djeluju na digestivni trakt i metabolizam)	24.269.017,33	25.731.145,21	106,02
B (lijekovi koji djeluju na krv i krvotvorne organe)	3.046.799,61	3.195.974,12	104,90
C (lijekovi koji djeluju na kardiovaskularni sistem)	23.785.459,89	24.451.880,21	102,80
D (lijekovi koji djeluju na kožu - dermatologici)	337.234,94	339.137,14	100,56
G (lijekovi koji djeluju na urogenitalni sistem)	1.677.113,96	1.826.549,92	108,91
H (sistemski hormonalni lijekovi, izuzimajući spolne hormone)	2.016.064,74	1.716.304,93	85,13
J (lijekovi za liječenje sistemskih infekcija anti-infektivni)	3.705.987,96	4.840.726,41	130,62
L (preparati za liječenje malignih oboljenja)	1.284.114,28	1.339.890,77	104,34
M (lijekovi koji djeluju na koštano-mišićni sistem)	782.060,69	798.034,99	102,04
N (lijekovi koji djeluju na nervni sistem)	10.220.617,19	10.445.330,41	102,20
P (preparati za liječenje infekcija uzrokovanih parazitima)	299,53	1.068,47	356,72
R (lijekovi koji djeluju na respiratorni sistem)	7.578.410,88	7.417.458,60	97,88
S (lijekovi koji djeluju na čula)	1.819.541,20	1.576.151,16	86,62
Z(ostalo)	3.090.957,48	3.409.617,22	110,31
Ukupno	83.613.679,68	87.089.269,56	104,16

g) *Analiza ampularnih lijekova primarnog nivoa zdravstvene zaštite*

Sredstva za ampulirane lijekove u 2022.godini izvršena su u iznosu 2.981.061 KM. Uvedena je praksa da zdravstvene ustanove prije trebovanja ampuliranih lijekova svoju narudžbenicu dostave na odobrenje Zavodu, a što je samo međukorak do prelaska na elektronsko trebovanje, izdavanje, evidentiranje i personalizirano zaduživanje i razduživanje ampuliranih lijekova u primarnoj zdravstvenoj zaštiti putem integralnog informacionog sistema (eAmpula).

Međutim, novom Odlukom o listi lijekova je donosena i nova ampulirana lista, koja je drastično proširena u odnosu na onu koja se sada finansira. Zbog toga je jasno da će njenom primjenom doći i do značajnog povećanja troškova, te je potreba za njihovom kontrolom dodatno izražena.

Elektronsko upravljanje (eAmpula) bi otvorilo mogućnost da adekvatno pratimo naručivanje, stanje i potrošnju, ali i da primjenjujemo i smjernice sa liste, što sada nikako nismo u mogućnosti.

Na ovaj način bi se stvorili preduslovi za stavljanje pod kontrolu potrošnje ampuliranih lijekova, te nedvojbeno utvrdila osnovanost plaćanja ove kategorije lijekova.

h) *Potrošnja lijekova u 2022.godini koji se obezbjeđuju osiguranicima putem posebnih programa.*

R.br.	Naziv lijeka	Komada	Ukupno
1	Actemra konc.rastvor za inf 400mg/20ml	1	628,81
2	Actemra konc.rastvor za inf 80mg/4ml	2	252,89
3	Actemra konc.rastvor za inf 80mg/4ml	114	14.416,62
4	Actemra konc.rastvor za inf 400mg/20ml	57	35.842,17
5	Brašno bez glutena mix IT 1 KG	2.513,5	219.154,92
6	Bramitob inhal.rastvor za raspršivač 300mg/4mlx56	9	37.326,87
7	Brašno bez glutena mix IT 500G	240	991,56
8	Cosentyx rastvor za inj u napunjenom penu 2x150mg/1ml	35	76.481,49
9	Enbrel otopina za injek.u napunj.štrc.(50mg)x4	15	16.746,90
10	Enbrel otopina za injek.u napunj.štrc.(25mg)x4	33	19.762,11
11	Enbrel rastvor za inj 50mg/mlx4	70	81.740,20
12	Etambutol tablete 400mg 1 tbl.-monoterapija	570	470,62
13	Isosid tablete 50mg 1 tbl.-monoterapija	2.205	437,52
14	Isoniazid,rifampicin tbl-2dvojna terapija	2.259,6	3.814,63
15	Isoniazid,rifampicin ,etambutol tbl.(75+150+275)mg 1tbl.-trojna terapija	1.648	491,31
16	Isoniazid,rifampicin ,etambuto,pyrazinamid tbl.(75+150+275+400)mg 1tbl.-četvorna terapija	4.829	1.746,92

R.br.	Naziv lijeka	Komada	Ukupno
17	Frebini energy fibre 200 ml EB	15.480	53.213,36
18	Fresubin Energy Drink 200ml	1.170	3.419,52
19	Fresubin Energy Drink Blackcurrant 200ml EB	1.080	3.156,48
20	Fresubin Energy Fibre Neutral 500ml Bottle	2.250	16.842,75
21	Fresubin HP Energy 500ml	8.520	49.524,55
22	Fresubin Original 500ml	1.620	8.430,84
23	Fresubin Protein energy drink 200ml	85.341	313.365,82
24	Fresubin Protein energy drink 200ml	630	2.313,08
25	Genotropin inj 12mg/ml	832	332.999,38
26	Genotropin inj 5,3mg/ml	156	27.793,40
27	Humira inj 40mg (2inj)	146	145.132,76
28	Humira inj u šprici 40mg/0,4ml 2 šprice	292	290.265,52
29	Infantrini otopina 200 ml	7.950	56.908,25
30	Mabthera konc za rastvor za inf,500mg/50ml	8	17.476,30
31	Norditropin Nordilet 10mg/1,5ml	1.203	431.119,86
32	Nutribel 200 ml	8.011	29.226,90
33	Nutridrink 200 ml	46.080	182.123,52
34	Nutridrink 200 ml	34.680	137.068,19
35	Nutridrink MF (za djecu od 1-6 godina)	270	1.067,13
36	Nutridrink MF (za djecu od 1-6 godina)	20.880	82.524,72
37	Nutrision Energy 500 ml	10.620	81.611,16
38	Nutrision Standard 500 ml	3780	24.713,64
39	Nutrision Standard 500 ml	840	5.496,96
40	Nutrixia 200 ml	3.690	14.756,72
41	Omnitrope 10mg/1,5ml	777	170.928,44
42	PKU Nutri 2 500 g	5	1.775,04
43	PKU Nutri 3 500 g	5	2.071,92

R.br.	Naziv lijeka	Komada	Ukupno
44	Pulmozyme ampule 2,5mg 2,5ml	330	89.121,77
45	Remicade 100mg/1viala,prašak za konc otop za inf	56	42.223,97
46	Remicade 100mg/1viala,prašak za konc otop za inf	25	18.888,05
47	Remsima prašak za konc za otop za inf,100mg/1bočica	12	7.776,78
48	Revatio tablete 20mg 90tbl	73	39.249,41
49	Sandostatin LAR 30mg	184	194.773,20
50	Simponi rastvor za inj u šprici,50mg/0,5ml	60	102.175,20
51	Survimed OPD Vanila 200ml	90	415,73
52	Survimed OPD Vanila 200ml	4.290	19.819,01
54	Durogesic flaster 5mg ex 5 kom	5.450	100.856,51
55	Durogesic flaster 2,5mg ex 5 kom	2.641	30.570,58
56	mag.sirup sa morfijem 10mg/ml 300 ml	299	7.035,47
57	mag.sirup sa morfijem 20mg/ml 300 ml	105	3.726,14
58	mag.sirup sa morfijem 30mg/ml 300 ml	63	2.959,50
UKUPNO KM			3.655.223,07

Za finansiranje posebnih programa i palijativne njege u 2022. godine po analitičkim kategorijama potrošnje je izdvojeno **3.655.223,07 KM** sa pratećom uslugom, sa više pozicija Finansijskog plana Zavoda. Ovaj iznos sadrži:

- programi **3.510.074,87 KM**
- palijativna njega **145.148,20 KM**

Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo finansira programe i palijativnu njegu za teška i rijetka oboljenja (koja nisu tretirana u Listi lijekova), a prema mišljenju resornog ministarstva zdravstva (obzirom da se radi o posebno ugroženim pacijentima kojima su potrebni skupi lijekovi čije bi lično finansiranje bitno uticalo na socijalnu status osiguranika).

i) *Zastupljenost farmaceutskih kuća po broju izdatih recepata i finansijskim iznosom:*

Red.br.	Naziv proizvođača	Br. recepata	Ukupno
1	ABBOT	43.060	1.254.072,55
2	ABBVIE	292	290.265,52
3	ABDI IBRAHIM ILAC SANAYIVE TICARET	2.375	88.349,57
4	ALKALOID	132.859	1.910.599,15
5	AMSAL PHARMACEUTICALS	48.068	639.608,67
6	ASPEN HEALTH CARE	2.263	84.271,29
7	BAYER SCHERRING	24.660	1.281.832,65
8	BERLIN CHEMIE	282.674	2.350.951,07

Red.br.	Naziv proizvođača	Br. recepata	Ukupno
9	BESINS MANUFACTURING	2.473	109.753,19
10	BGP PRODUCTS OPERATIONS GMBH SVICARSKA	74.366	1.563.503,12
11	BILIM PHARMAC.	1.641	17.361,21
12	BIOTON SA	444	24.168,29
13	BOEHRINGER	27.663	1.960.877,22
14	BOSNALIJEK	1.348.161	12.399.583,81
15	CELLTRION/OKTAL PHARMA	6	7.776,78
16	CHIESI PHARM	17.395	1.721.642,52
17	CLINRES FARMACIJA	47.268	487.829,97
18	DESMA GMBH	9.578	91.446,35
19	DEVA HOLDING A.S.	7.503	402.764,38
20	ELI LILLY	44.844	4.619.824,22
21	ELPEN PHARMACEUTICAL	2.676	144.288,34
22	EWOPHARMA AG	6.940	666.385,41
23	FALK PHARMA	2.593	132.033,83
24	FARMAL D.D. LUDBERG	874	6.173,34
25	FARMAVITA	892.071	9.817.672,78
26	FERRING SA	292	34.188,28
27	FRESENIUS KABI	1.357	470.501,14
28	GALENIKA	12.479	82.229,72
29	GRUNENTHAL GMBH	6.062	70.535,24
30	GSK	70.645	1.444.940,33
31	H.LA ROCHE	9.414	398.829,53
32	HEMOFARM	359.064	3.392.545,70
33	INNOTHERA	11.203	154.252,15
34	JADRAN	23.764	208.231,59
35	JANSSEN-CILAG	839	131.427,09
36	KRKA	56.016	606.048,67
37	LABORATORIOS ARTAL S.A.	3.115	152.193,95
38	LABORMED PHARMA SA	32.676	452.195,64
39	LEK	31.235	514.496,03
40	LES LABORATOIRES	64.592	891.770,78
41	MAG. APOTEKE	64.787	631.348,92
42	MED TRUST	93.587	1.271.479,29
43	MEDA	21.463	97.883,55
44	MEDIS	12.614	430.176,41
45	MERCK EXPORT	17.341	127.691,65
46	MERCK KGAA	30.775	238.695,74
47	MERUS LABS LUXCO	13.658	86.498,67
48	MIBE GMBH	3	19,01
49	MSD	109.546	3.397.941,21
50	MYLAN IRELAND	582	12.943,98
51	NATURA PHARM	43.627	341.047,56
52	NOBEL	35.343	395.594,94

Red.br.	Naziv proizvođača	Br. recepata	Ukupno
53	NOVARTIS PHARMA	345.997	8.221.312,21
54	NOVO NORDISK	47.197	7.482.754,86
55	NUTRCIA SHS INTERNATIONAL	2	3.846,96
56	NUTRICIA	1.394	571.513,57
57	OXALIS-LAB	293	6.961,00
58	PFIZER	163.690	2.809.312,96
59	PHARMA SWISS	7.455	90.458,52
60	PHARMAVISION EUROPA	2.391	17.878,45
61	PLIVA	48.169	955.514,27
62	PRO MED C.S.	1.517	53.185,97
63	RECKITT	2.804	79.996,70
64	REMEDICA LTD.	11	624,85
65	REPLEKFARM	3.442	21.593,09
66	ROMED	96.028	196.797,24
67	SALVUS DOO	239	11.514,43
68	SANOFI AVENTIS	269.663	5.936.141,67
69	SANTEN OY	811	14.845,65
70	SCHAR	2.527	220.146,48
71	SCHERING PLOUGH CENTRAL EAST ŠVICARSKA	2.753	45.209,98
72	TAKEDA	41.614	442.296,24
73	TEVA PHARMA	2.365	119.227,39
74	TORREX CHISI PHARMA GMBH	8	37.326,87
75	UCB PHARMA	1.117	88.544,71
76	VIENNPHARMA	77.596	602.941,90
77	WELLCOME LIMITED	1.477	14.945,97
78	ZADA PHARMAC.	113.140	935.635,62
	UKUPNO	5.382.526,00	87.089.269,56

j) Pregled broja recepata realizovanih po apotekama sa ukupnom vrijednošću izdatih lijekova u 2022. godini:

Red.br.	Naziv apoteke	Br. recepata	Iznos u KM
1	APOTEKA ILIJAŠ	91.896	1.455.336,47
2	APOTEKA SKENDERIJA	19.296	1.256.402,70
3	APOTEKA ŠVRAKINO	72.010	1.142.130,59
4	APOTEKA VOGOŠĆA	67.105	1.046.608,31
5	APOTEKA ILIDŽA	57.006	895.017,11
6	APOTEKA DOBRINJA	54.106	876.191,69
7	APOTEKA BAŠČARŠIJA	51.226	865.445,01
8	APOTEKA SARAJ POLJE	51.261	835.071,83
9	APOTEKA KOŠEVO	18.267	836.634,77
10	APOTEKA MARIJIN DVOR	46.219	774.903,38
11	APOTEKA STARI GRAD	45.344	752.013,28
12	APOTEKA POFALIĆI GORNJI	44.558	711.608,18
13	APOTEKA MEJTAŠ	25.929	705.020,10

Red.br.	Naziv apoteke	Br. receptata	Iznos u KM
14	APOTEKA BUČA POTOK	43.986	685.087,74
15	APOTEKA HADŽIĆI	48.266	675.550,43
16	APOTEKA NOVO SARAJEVO	42.249	674.535,40
17	APOTEKA BOSNA	41.720	634.390,23
18	APOTEKA VRAZOVA	40.342	603.359,73
19	APOTEKA OTOKA	38.612	593.396,21
20	APOTEKA CENTAR	36.055	583.825,26
21	APOTEKA HITNA	34.728	514.138,14
22	APOTEKA POFALIĆI DONJI	30.653	484.380,98
23	APOTEKA GRBAVICA	29.749	484.159,00
24	APOTEKA ČENGIĆ VILA	17.379	492.230,81
25	APOTEKA RAJLOVAC	29.895	446.211,24
26	APOTEKA KOVAČIĆI	26.661	439.671,83
27	APOTEKA NOVI GRAD	27.156	408.035,16
28	APOTEKA BREKA	26.071	405.369,83
29	APOTEKA VRATNIK	24.388	404.470,47
30	APOTEKA SEDRENİK	24.813	363.865,17
31	APOTEKA KOŠEVSKO BRDO	21.315	341.991,79
32	APOTEKA SREDNJE	21.730	317.018,50
33	APOTEKA AERODROMSKO NASELJE	21.598	315.511,79
34	APOTEKA LOGAVINA	20.562	314.798,06
35	APOTEKA VELEŠIĆI	18.321	284.689,99
36	APOTEKA POZORIŠTE	16.296	271.165,56
37	APOTEKA KOBILJA GLAVA	15.401	252.104,82
38	APOTEKA HRASNICA	16.646	243.147,49
39	APOTEKA TRNOVO	13.702	179.318,37
40	APOTEKA IMPORTANNE	7.801	129.268,48
UKUPNO JU APOTEKE SARAJEVO		1.380.318	23.694.075,90
41	APOTEKA AL HANA 3-ILIDŽA	71.424	1.041.151,01
42	APOTEKA AL HANA BAŠČARŠIJA	52.807	873.026,14
43	APOTEKA AL HANA VENEDA	46.747	719.772,74
44	APOTEKA AL HANA 2-RAKOVICA	40.954	633.395,06
45	APOTEKA AL HANA - SOKOLOVIĆ KOLONIJA	38.986	579.245,60
46	APOTEKA AL HANA - BOJNIK	37.031	546.492,80
47	APOTEKA AL HANA 1-PEJTON	35.914	544.873,13
48	APOTEKA AL HANA NAŠA APOTEKA	33.680	495.363,14
49	APOTEKA AL HANA DIJA SAN	29.518	430.993,97
50	APOTEKA AL HANA - HRASNICA OGRANAK	23.139	311.999,97
51	APOTEKA AL HANA MEDRESA	20.683	331.097,55
52	APOTEKA AL HANA NAHOREVO	13.704	223.523,71
53	APOTEKA AL HANA GALENUS	9.404	169.312,34
54	APOTEKA AL HANA LOR	9.012	123.741,06
55	APOTEKA AL HANA -VRACA	4.371	78.913,73
56	APOTEKA AL HANA INTERNACIONALNA AP.	3.912	66.361,27
57	APOTEKA AL HANA BLAGOVAC	929	12.766,08

Red.br.	Naziv apoteke	Br. receptata	Iznos u KM
UKUPNO PZU APOTEKE AL HANA		472.215	7.182.029,30
58	APOTEKA AVICENA VISOKO OGR.STUP	17.778	257.620,03
59	APOTEKA AVICENA VISOKO OGRANAK UGORSKO	15.646	239.088,74
60	APOTEKA AVICENA VISOKO OGR.HRASNO	12.802	203.453,80
61	APOTEKA AVICENA VISOKO OGR VOGOŠĆA	10.537	164.582,76
UKUPNO PZU APOTEKE AVICENA VISOKO		56.763	864.745,33
62	APOTEKA "AP" ANIS OGRANAK AVENA	7.718	115.060,31
63	APOTEKA "AP" ANIS	38.546	559.567,68
64	APOTEKA "AP" ANIS OGRANAK ALTEA	25.470	427.330,83
65	APOTEKA "AP" ANIS OGRANAK REVITA	26.282	417.257,23
UKUPNO APOTEKE PZU "AP" ANIS		98.016	1.519.216,05
66	APOTEKA DINA	106.274	3.378.294,54
67	APOTEKA DINA2	22.561	330.982,85
68	APOTEKA DINA1	79.173	1.245.203,41
UKUPNO PZU APOTEKE DINA		208.008	4.954.480,80
69	APOTEKA BARDAKČIJE	56.213	927.921,09
UKUPNO APOTEKA PZU BARDAKČIJE		56.213	927.921,09
70	APOTEKA DELFIN CENTRALA	78.080	1.188.562,62
71	APOTEKA DELFIN	41.246	653.273,87
UKUPNO PZU APOTEKE DELFIN		119.326	1.841.836,49
72	APOTEKA DUOPHARM	60.954	959.044,51
UKUPNO PZU APOTEKA DUOPHARM		60.954	959.044,51
73	APOTEKA EUROVITA PHARMACIJA MOSTAR-VELEŠIĆI	11.270	173.490,56
74	APOTEKA EUROVITA PHARMACIJA MOSTAR-ALIPAŠINO POLJE	4.605	68.452,84
75	APOTEKA EUROVITA PHARMACIJA MOSTAR-HRASNICA	2.471	31.204,00
UKUPNO PZU APOTEKE EUROVITA PHARMACIJA MOSTAR		18.346	273.147,40
76	APOTEKA B PHARM BIHAĆ OGRANAK MARKALE	21.005	322.734,53
77	APOTEKA B PHARM BIHAĆ OGRANAK ILIDŽA	18.757	308.553,89
78	APOTEKA B PHARM BIHAĆ OGRANAK MERKATOR	15.695	225.754,53
79	APOTEKA B PHARM BIHAĆ OGRANAK BBI	10.891	184.612,16
UKUPNO PZU APOTEKE B PHARM BIHAĆ		66.348	1.041.655,11
80	APOTEKA ALMA TUZLA OGRANAK SUPER APOTEKA 7	22.971	387.628,50
81	APOTEKA ALMA TUZLA OGRANAK SUPER APOTEKA 6	16.049	243.111,31
UKUPNO PZU APOTEKE ALMA TUZLA		39.020	630.739,81
82	APOTEKA FAMILY PLUS OGRANAK 2	29.200	456.978,28
83	APOTEKA FAMILY PHARM OGRANAK 1	19.562	314.134,33

Red.br.	Naziv apoteke	Br. receptata	Iznos u KM
84	APOTEKA FAMILY	12.066	199.376,76
UKUPNO PZU APOTEKE FAMILY PHARM		60.828	970.489,37
85	APOTEKA GRAL II DOBRINJA	45.291	725.765,44
86	APOTEKA GRAL V DOBRINJA	28.974	467.648,74
87	APOTEKA GRAL OGRANAK HADŽIĆI	23.227	334.580,13
88	APOTEKA GRAL OGRANAK OTOKA	22.354	329.548,48
89	APOTEKA GRAL OGRANAK PAZARIĆ	21.137	317.071,82
90	APOTEKA GRAL OGRANAK DOBRINJA	20.471	293.939,63
91	APOTEKA GRAL I DOBRINJA	18.946	291.438,12
92	APOTEKA GRAL ŠIP BETANIJA	13.902	217.626,99
93	APOTEKA GRAL OGRANAK SKENDERIJA	13.543	214.088,98
94	APOTEKA GRAL KOŠEVO	1.265	20.911,44
UKUPNO PZU APOTEKE GRAL		209.110	3.212.619,77
95	APOTEKA IBO&CO TEH.TRG	44.989	699.110,76
96	APOTEKA IBO&CO PATR. LIGE 35	21.243	318.852,43
UKUPNO PZU APOTEKE IBO&CO		66.232	1.017.963,19
97	APOTEKA LUPRIV PHARM15	50.908	804.251,76
98	APOTEKA LUPRIV PHARM18	47.507	712.238,30
99	APOTEKA LUPRIV PHARM21	32.076	418.075,48
100	APOTEKA LUPRIV PHARM16	27.088	363.744,14
101	APOTEKA LUPRIV PHARM17	21.225	322.285,21
102	APOTEKA LUPRIV PHARM22	16.446	257.365,32
103	APOTEKA LUPRIV PHARM20	15.678	230.918,06
104	APOTEKA LUPRIV PHARM19	15.261	242.361,85
UKUPNO LJZU APOTEKE LUPRIV PHARM		226.189	3.351.240,12
105	APOTEKA LUPRIV PLUS 14 OGR 2	74.556	1.170.464,06
106	APOTEKA LUPRIV PLUS OGRANAK ILIDŽA	40.252	569.666,01
107	APOTEKA LUPRIV PLUS15 OGR 1	11.939	171.634,14
108	APOTEKA LUPRIV PLUS11 OGR 3	11.031	193.595,58
109	APOTEKA LUPRIV PLUS OGRANAK SARAJEVO 4	6.705	99.964,54
UKUPNO LJZU APOTEKE LUPRIV PLUS		144.483	2.205.324,33
110	APOTEKA OTOKA 2	28.380	380.981,64
111	APOTEKA LUŽANI	14.591	182.52,55
112	APOTEKA LUŽANI A	7.386	99.684,87
UKUPNO PZU APOTEKE LUŽANI		50.357	663.187,06

Red.br.	Naziv apoteke	Br. receptata	Iznos u KM
113	APOTEKA Butmir	37.766	512.126,82
114	APOTEKA Farmes	26.800	42.357,82
115	APOTEKA Magistrat	37.968	541.455,92
UKUPNO PZU APOTEKE MAGISTRAT		102.534	1.473.940,56
116	APOTEKA Mgm Apoteka 2	19.050	296.285,05
117	APOTEKA Mgm Marijin dvor	6.900	106.630,38
UKUPNO PZU APOTEKE MGM KAKANJ		25.950	402.915,43
118	APOTEKA MEDICA KAKANJ-OGR.APOTEKA MEDICA BR 10	25.862	372.378,36
119	APOTEKA MEDICA KAKANJ-OGR.APOTEKA MEDICA BR 13	22.942	372.147,13
UKUPNO PZU MEDICA KAKANJ		48.804	744.525,49
120	APOTEKA OAZA ZDRAVLJA VOGOŠĆA	114.218	1.757.020,07
121	APOTEKA OAZA ZDRAVLJA ILIDŽA	85.048	1.232.692,85
122	APOTEKA OAZA ZDRAVLJA DOBRINJA II	55.555	846.724,75
123	APOTEKA OAZA ZDRAVLJA PODLUGOVI	41.335	613.443,31
124	APOTEKA OAZA ZDRAVLJA BIHAĆKA	59.909	931.810,98
125	APOTEKA OAZA ZDRAVLJA ALIPAŠIN MOST	62.386	976.542,71
UKUPNO APOTEKE PZU OAZA ZDRAVLJE		418.451	6.358.234,67
126	APOTEKA PHARMAMED BAŠČARŠIJA	24.918	385.058,25
127	APOTEKA PHARMAMED HADŽIĆI	15.436	219.318,10
128	APOTEKA PHARMAMED1 ILIDŽA	23.628	329.378,88
129	APOTEKA PHARMAMED2 DRVENIJA	17.850	295.211,94
UKUPNO PZU APOTEKE PHARMAMED		81.832	1.228.967,17
130	APOTEKA Pharmacy4you	39.107	557.013,43
131	APOTEKA Pharmacy4you Ogranak 1 Gazin han	30.378	406.254,91
132	APOTEKA Pharmacy4you Ogranak 2 Boljakov potok	16.501	260.455,01
UKUPNO PZU APOTEKE PHARMACY4YOU		85.986	1.223.723,35
133	APOTEKA Remedia Sokolović kolonija	42.737	641.351,09
134	APOTEKA Remedia Kranjčevićeva	13.532	240.323,63
135	APOTEKA Remedia 3	13.265	214.858,99
UKUPNO PZU APOTEKE REMEDIA		69.534	1.096.533,71
136	APOTEKA VERDANT 1	76.718	1.232.263,64
137	APOTEKA VERDANT	32.343	482.055,77

Red.br.	Naziv apoteke	Br. recepata	Iznos u KM
UKUPNO PZU APOTEKE VERDANT		109.061	1.714.319,41
138	APOTEKA Vitapharm	40.308	578.542,92
139	APOTEKA Vitapharm Pharmasan	37.638	567.165,88
140	APOTEKA Vitapharm Pharma Nova	12.289	282.544,80
UKUPNO PZU APOTEKE VITAPHARM		90.235	1.428.253,60
141	APOTEKA ZENI - LIJEK Podlugovi	18.336	266.430,24
142	APOTEKA ZENI - LIJEK Vogošća	17.168	257.080,41
143	APOTEKA ZENI - LIJEK Grbavica	16.792	291.722,28
UKUPNO PZU APOTEKE ZENI-LIJEK ZENICA		52.296	815.232,93
144	APOTEKA Diva Medica Goražde ogr.Soukbunar	20.449	321.327,13
UKUPNO PZU APOTEKA DIVA MEDICA GORAŽDE		20.449	321.327,13
145	APOTEKA Eurofarm Bugojno ogranak Pharm	25.735	441.302,20
UKUPNO PZU APOTEKA EUROFARM BUGOJNO		25.735	441.302,20
146	APOTEKA G- pharm	30.541	511.487,75
UKUPNO PZU APOTEKA G-PHARM		30.541	511.487,75
147	APOTEKA Mima	24.976	379.446,46
UKUPNO PZU APOTEKA MIMA		24.976	379.446,46
148	APOTEKA Vedypharm	20.652	321.307,90
UKUPNO PZU APOTEKA VEDYPHARM		20.652	321.307,90
150	APOTEKA Vita Kiseljak ogranak br.4	7.635	114.852,70
UKUPNO PZU APOTEKA VITA KISELJAK		7.635	114.852,70
151	APOTEKA La vita	22.908	360.773,57
UKUPNO PZU APOTEKA LA VITA		22.908	360.773,57
152	Apoteka 2FPHARM	1230	17.057,32
153	Apoteka Alda	7.184	126.438,49
154	Apoteka Al Tawil	57.854	923.192,88
155	Apoteka Alipašin most	31.122	450.549,14
156	Apoteka Camaj	508	6.973,17
157	Apoteka Čelebić	65.358	1.021.346,18

Red.br.	Naziv apoteke	Br. receptata	Iznos u KM
158	Apoteka Galenpharm	16.758	286.352,93
159	Apoteka Lamela	32.327	694.742,83
160	Apoteka Libero	32.276	513.418,74
161	Apoteka Lotus	24.632	385.225,00
162	Apoteka Medikaliz	20.901	355.051,11
163	Apoteka Medisan	20.202	330.940,59
164	Apoteka Pharmacentar	7.702	132.870,80
165	Apoteka PharmaSA	9.326	128.013,70
166	Apoteka Pharmplus	25.752	411.311,04
167	Apoteka Pharma Viva	26.976	434.182,28
168	Apoteka San Di	20.736	308.086,20
179	Apoteka Selen	36.640	549.522,43
180	Apoteka Semperviva	35.409	568.035,17
181	Apoteka Shopping	18.673	283.933,57
182	Apoteka Stup	57.850	860.765,09
183	Apoteka Stup II	33.261	508.597,00
184	Apoteka Tara	16.691	269.743,63
185	Apoteka Tarčin	43.327	583.447,47
186	Apoteka Tilia	23.460	415.760,65
187	Apoteka Unapharm	27.593	434.749,55
188	Apoteka Valor	28.639	397.348,76
189	Apoteka Vedam	50.067	836.549,15
190	Apoteka Vita	39.767	608.205,03

k) Analiza i podaci o provedenom ugovaranju sa apotekama:

Sve ugovorne apoteke su sastavni dio integralnog informacionog sistema, a cjelokupni promet lijekova sa liste se vodi kroz aplikaciju eApoteka (od marta 2017.godine i pisani recepti se digitalizuju i validiraju prije nego budu realizovani), kroz istu se određuje status lijeka, te vrše obračuni kao osnovi za fakturisanje prema Zavodu. U toku 2022. godine, ukupno 180 apoteka je prometovalo lijekove na teret Zavoda od čega se 40 lokaliteta odnosi na apoteke JU Apoteke Sarajevo.

Cjelokupan promet i razmjena podataka između ljekara, apoteka i Zavoda se odvija putem aplikacije eApoteka u integralnom informacionom sistemu. U ugovornim apotekama, korisničke račune u aplikaciji eApoteka je koristilo 486 osoba ovlaštenih za izdavanje recepata.

Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo je u 2022. godini, obnovio ugovore sa svim ugovornim apotekama Kantona Sarajevo o snabdijevanju lijekovima i medicinskim sredstvima, koji zbog Odluke o privremenom finansiranju ZZOKS za period od 01.01.-31.03.2023, važe do 31.03.2023. godine.

Pored redovnih kontrola koje se provode, krajem 2022. godine, izvršena je i vanredna kontrola jedne ugovorne apoteke za koju je postojala indicija da nabavlja, skladišti i izdaje lijekove protivno pozitivnoj zakonskoj praksi i važećem ugovoru, kao i u pogledu nepoštivanja drugih ugovornih obaveza, te je nakon obavljenog nadzora, dat prijedlog da, zbog značajnih propusta u radu ove apoteke, u narednom periodu sa tom apotekom više ne bude zasnovan ugovorni odnos.

l) Deficitarni lijekovi u 2022. godini i razlozi deficitarnosti

Iz dosadašnjih iskustva Zavoda, eventualne nestašice lijekova su bile u pravilu vezane za probleme oko mehanizma utvrđivanja cijena uslijed nivelacije cijena unutar generičkih grupa, jačina i oblika nakon donošenja Federalne liste lijekova, nakon čega pojedini proizvođači nisu željeli prometovati lijekove po nižim utvrđenim cijenama jer su smatrali da je isto neispravno urađeno ili da po novim cijenama ne postoji ekonomsko opravdanje za dalje prometovanje. Drugi razlog je bio u tome što iako su pojedini proizvođači prihvatili cijene prilikom apliciranja na listu lijekova, po stavljanju na listu lijekova, smatrali su da iste nedovoljne, te nisu željeli prometovati lijekove po tim cijenama (pogotovo ukoliko bi njihov lijek bio jedini ili najtraženiji u toj generičkoj grupi). Treći razlog je bio objektivnije prirode i odnosio se na eventualne probleme u smanjenoj ili otežnoj proizvodnji lijekova i po tom osnovu otežanoj distribuciji tih lijekova na tržište Kantona Sarajevo. Bez obzira o kojem se slučaju od prethodno opisanih radi, i dalje se govori o relativno malom (gotovo zanemarivom) broju lijekova u odnosu na ukupan broj lijekova na listi.

U 2022. godini, glavni razlog deficitarnosti lijekova je nemogućnost pojedinih proizvođača da prometuju lijekove po cijenama iz Odluke o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, a radi se o slijedećim lijekovima:

- Aldactone tbl. a 25mg,
- Glukophage XR 500mg i 1000mg

Deficitarni lijekovi zbog defektne proizvodnje su :

- Verion tbl. 0,5mg
- Val plus tbl. 160mg
- Pancef tbl. i sirup
- Rapril tbl. 2,5mg
- Protecta tbl. 20 mg
- Bonviva tbl 150 mg

5. Najčešće greške u propisivanju lijekova

U Zavodu se vrši kontrola svakog realizovanog recepta u skladu sa Pravilnikom o uvjetima za propisivanje i izdavanje lijekova u prometu na malo ("Službene novine Federacije BiH" br.42/11 i 64/11).

U prethodnom periodu uočili smo značajan broj grešaka i nelogičnosti prilikom propisivanja recepata, koje su posebno izraženo kod elektronskih tromjesečnih terapije (eTerapija) koje se mjesecima produžavaju pri čemu se greške ponavljaju i prilikom produžavanja eTerapije, obzirom da se ista ne revidira, već gotovo automatski produžava. Olakšavanje propisivačke aktivnosti ljekarima sa sobom trebalo donijelo i dozu neophodne pažnje prilikom izmjena terapije ili proširenja ili smanjenja terapije, koju ljekari nerijetko nisu poštovali, pa se tako koncept automatskog tromjesečnog

produžavanja morao razmotriti i vratiti u okvire racionalizacije troškova i povećanja sigurnosti pacijenata.

Navedene greške i nelogičnosti se prije svega odnose na slijedeće:

- na receptima se propisuju lijekovi sa pogrešno navedenom MKB,
- u tromjesečnim terapijama se propisuju lijekova koji su jedan drugom kontraindikovani ili predstavljaju dupliranje terapije za isto oboljenje,
- recepti se propisuju bez validnog specijalističkog nalaza,
- recepti se propisuju protivno smjernicama sa Liste lijekova,
- prilikom produžavanja eTerapija dodaju se novi lijekovi po osnovu specijalističke preporuke, ali se ne isključuju lijekovi koji su se ranije koristili a ne nalaze se na novom specijalističkom nalazu,
- pacijentu se propisuje nelogično veliki broj lijekova (nerijetko preko 10, 15 ili 20 u toku jednog mjeseca) bez ikakvih stručnih ili logičkih ograničenja,
- sanitetski materijal (iglice) se propisuju i za druge lijekove koji nisu inzulin.

Sve navedeno, pored neosnovanog povećanja troškova, značajno može uticati i na zdravlje i sigurnost samih pacijenata kojima se lijekovi propisuju.

U toku 2022. godine 667 ljekara su propisivali recept na teret Zavoda. Najveći broj propisivača su uposlenici JU Dom zdravlja KS koji istovremeno i generišu i najveći broj recepata, kao i ukupnog troška lijekova na recept. Svi recepti na teret Zavoda su evidentirani prilikom njihove realizacije kroz aplikaciju eApoteka u integralnom informacionom sistemu, a generisani su kao pisani recepti, elektronski recepti i elektronska tromjesečna terapija (eTerapija).

6. Kontrola propisivanja i izdavanja lijekova i poduzete mjere na racionalizaciji potrošnje

Zavod je tokom 2022. godine vršio kontinuirani razvoj i nadogradnju softverskih alata koji omogućavaju dodatne uštede i bolje poštivanje smjernica i indikacija sa liste, odnosno unapređenje propisivačke prakse.

Cijeneci ozbiljnost problema rasta troškova, Zavod je i u 2021. i 2022. godini, u skladu sa svojim mogućnostima, a s ciljem racionalizacije potrošnje u skladu sa svojom nadležnošću i mogućnosti, poduzeo i slijedeće mjere racionalizacije na koje može direktno uticati i to:

a) Uskladio cijene lijekova na manje cijene

- Vlada Federacije BiH je donijela Odluku o listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja FBiH ("Službene novine FBiH" 106/21 i 83/22), kojom je utvrđena obaveza hitne nivelacije i usaglašavanja cijene lijekova sa kantonalne liste sa novim cijenama lijekova sa federalne liste u 30 dana od dana stupanja na snagu (u slučajevima gdje je nova federalna cijena niža od postojeće kantonalne)
- Agencija za lijekove je na svojoj web stranici 06.06.2022. godine objavila maksimalne veleprodajne cijene lijekova za tržište BiH u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu kontrole cijena, načinu oblikovanja cijena lijekova i načinu izvještavanja o cijenama lijekova u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, broj 3/17). Nakon urađenih prilagodbi i provjera novih cijena, iste su u primjeni od 13.06.2022. godine za 2022. godinu. Cjelokupan proces je bio regulisan putem aplikacije eApoteka u integralnom informacionom sistemu „ezOblak ZZOKS“.

b) Definisanjem i implementacijom elektronskih ograničenja prilikom propisivanja recepata, realizacije recepata i izdavanja lijekova putem integralnog informacionog sistema kroz:

- uvođenje automatske kontrole primjene pojedinih smjernica i drugih utvrđenih pravila prilikom propisivanja lijekova kroz modul eSmjernice u integralnom informacionom sistemu
- inoviranje obavezujućih smjernica za korištenje lijekova utvrđeno je pravo osiguranika Zavoda za koju bolest, koliko dugo, u kojem vremenskom intervalu i pod kojim okolnostima mogu koristiti pojedine lijekove na teret sredstava Zavoda, čime su stvorene pretpostavke da se pravila utvrđena u određenom broju smjernica mogu implementirati i kontrolisati isključivo kroz integralni informacioni sistem (u kojem su u jedinstven sistem direktno

uvezane zdravstvene ustanove, ljekari, medicinske sestre i tehničari, apoteke, Zavod, itd.), na način da se prvi put omogući elektronski sistem kontrole smjernica kreiranjem modula „eSmjernice“ u integralnom informacionom sistemu. Primjena ovog modula je ograničena uslijed sadržaja tekstualnog dijela smjernica sa Liste lijekova, odnosno zavisi od kvaliteta sadržaja i jasnog definiranja ograničenja u samoj smjernici.

- Implementaciju vremenske dostatnosti terapije, na način da se optimizira distribucija prema ordiniranom doziranju kroz modul VDT u integralnom informacionom sistemu.
- Primjenu koncepta digitalnog doziranja, tj. implementaciju algoritama koji omogućavaju propisivanje, analizu i evaluaciju propisanih lijekova u individualiziranoj eksploatabilnoj numeričkoj formi prilagođenoj svakom lijeku

Zahvaljujući procesu informatizacije zdravstva u Kantonu Sarajevo kroz izgradnju integralnog informacionog sistema u zdravstvu Kantona Sarajevo, a posebno zahvaljujući modulima i implementaciji eRecepta i digitalizacije pisanog recepta, stvoreni su realni preduslovi za racionalizaciju.

Primjena elektronskih ograničenja prilikom optimizacije distribucije adekvatne količine lijekova je rezultirala kreiranjem inovativne VDT funkciju (vremenska dostatnost terapije), te kreiranje eSmjernica u integralnom informacionom sistemu.

Na ovaj način se na vrlo sofisticiran način omogućuje kontrola i ograničenje i prije samog nastanka „štetnog“ događaja, bilo kroz poštivanje smjernica sa liste (eSmjernica), bilo kroz optimizaciju distribucije prema ordiniranom doziranju zaustavlja formiranje tzv „kućnih apoteka“ (VDT). Pacijenti će kroz vremenski period dobiti tačno onu količinu lijekova bez da se stvaraju bespotrebne rezerve kod pacijenata, a koje u konačnici ostanu neiskorištene. Prilikom analize i kreiranja ograničenja po ovom osnovu, koriste se isključivo podaci koje su ljekari naveli prilikom propisivanja ordiniranih lijekova.

U izvještajnoj godini, nastavljena je i implementacija VDT (vremenske dostatnosti terapije) kod svi pacijenata. Procjena je da se efekat VDT u finansijskoj protuvrijednosti manji nego što je to bilo njegovih uvođenjem sredinom 2016. godine, te da sada iznosi 3-4% ukupnog troška na grupama na kojima je primjenjen, ali u finansijskoj protuvrijednost i dalje iznosi cca 2.000.000 godišnje.

c) Adaptiranje na propisivačku politiku kod propisivanja ponovljenih tromjesečnih terapija (eTerapija)

- Pored gore navedenog, ono što bi moglo izgledati pomalo iznenađujuće, kada se posmatraju ukupni troškovi za svih 12 mjeseci 2022. godine u poređenju sa istim periodom prošlih godina, jeste to da je broj receptata gotovo identičan (veći za svega 0,7%), a da je broj pacijenata veći za 7,4%.

Mjesec	Recepti			Broj JMB			Rec/JMBG		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Jan	471.533	455.350	433.810	124.100	113.917	121.552	3,80	4,00	3,57
Feb	466.107	450.711	427.770	127.023	114.279	116.747	3,67	3,94	3,66
Mar	472.159	485.574	454.563	122.445	124.226	125.316	3,86	3,91	3,63
Apr	433.275	451.530	455.491	107.380	117.236	124.322	4,03	3,85	3,66
Maj	401.316	423.827	435.869	103.891	113.195	120.811	3,86	3,74	3,61
Jun	422.522	432.950	436.758	109.582	115.516	120.234	3,86	3,75	3,63
Jul	423.630	433.104	429.452	110.363	114.018	117.847	3,84	3,80	3,64
Aug	418.900	427.048	444.652	109.768	113.934	119.840	3,82	3,75	3,71
Sep	430.589	437.949	450.009	112.414	120.089	124.923	3,83	3,65	3,60
Okt	450.594	437.595	461.196	117.764	120.559	129.068	3,83	3,63	3,57
Nov	436.521	446.229	466.689	116.028	122.483	131.663	3,76	3,64	3,54
Dec	465.252	462.917	486.267	117.691	126.318	134.067	3,95	3,66	3,63

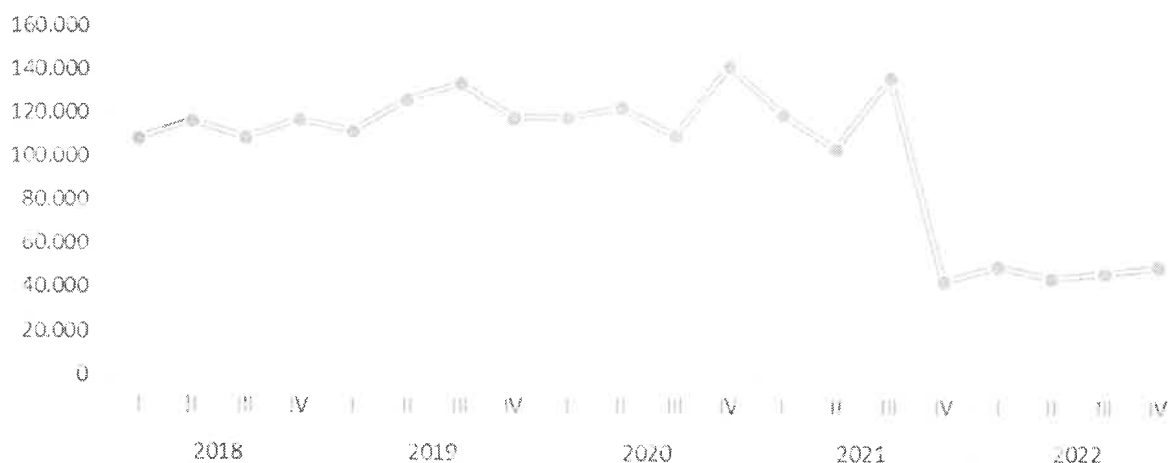
Mjesec	Recepti			Broj JMB			Rec/JMBG		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Total	5.292.398	5.344.784	5.382.526	230.308	240.536	258.229	22,98	22,22	20,84
Index 22/21		+0,7%			+7,4%			-6,2%	

Navedeno je prije svega posljedica aktivnosti koje je inicirala Služba za farmaceutske poslove zajedno sa menadžmentom Zavoda početkom 2022. godine, kada je onemogućeno višestruko automatizovano ponavljanje eTerapija prilikom propisivanja gdje su ljekari nerijetko vodili malo računa o izmjenama terapija. Rezultat ove aktivnosti se ogleda istovremeno u racionalizaciji utroška novčanih sredstava, ali i povećanju sigurnosti pacijenata, čime je djelomično amortizovano još veće ukupno povećanje troškova koje bi nastalo.

d) Obezbiadio povoljnije uslove za nabavku lijekova iz posebnih programa

- Kada su u pitanju posebni programi, značajan rezultat manjih troškova u ovoj godini leži prije svega u činjenici da je Služba za farmaceutske poslove u toku 2021. godine uspjela da dobije novu cijenu (značajno nižu) za lijekove iz programa za liječenje akromegalije, čiji efekti su se u potpunosti realizovali tokom 2022. godine.

PROGRAM - AKROMEALGIJA

U komparaciji sa periodom prije naše velike aktivnosti na programu za liječenje akromegalije, u zadnja četiri kvartala, Zavodu je uštedeno cca. 375.000 KM.

Svim prethodno opisanim mjerama je umanjeno dodatno povećanje troškova lijekova u 2022. godini, iako je zbog primjene nove Odluke o listi lijekova (odnosno njenih izmjena), u ukupnom iznosu došlo do povećanja ukupnog troška.

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA SA PRIJEDLOGOM MJERA I AKTIVNOSTI

Osigurana lica Kantona Sarajevo, u odnosu na osiguranike svih drugih kantona sa područja Federacije BiH, i dalje imaju najveći obim prava po osnovu lijekova, uzimajući u obzir asortiman i broj lijekova koji se finansiraju iz sredstava obaveznog osiguranja i dostupnosti apotekarske djelatnosti, odnosno broja apoteka koje izdaju lijekove na recept.

I pored svih mehanizama kontrole koji se primjenjuju a koji se odnose na smanjenje potrošnje, gdje se i dalje bilježe dobri rezultati, nažalost zbog prejakog uticaja u povećanju sadržaja liste lijekova, ukupni troškovi nastavljaju rasti. Da bi se u većoj mjeri uticalo na smanjenje potrošnje ali i povećanje sigurnosti pacijenata, potrebno je držasti stalni fokus na slijedećim aktivnostima:

1. Striktno kontrolisano uvođenje novih lijekova na kantonalnu listu lijekova (uz paralelnu reviziju federalne liste lijekova), uz obavezno uvođenje jasnih i primjenjivih smjernice za propisivanje svih novih lijekova i njihovu implementaciju kroz modul eSmjernica na način da iste sadrže što više od slijedeće elemenata kod uvođenja novih lijekova:
 - za koja oboljenja po MKB se lijek uključuje
 - koji ljekar može preporučiti upotrebu nove terapije (specijalista sekundarnog ili tercijarnog nivoa ili ljekar TPM)
 - da li je potrebna hospitalizacija prije uključjenja u novu terapiju i ukoliko jeste koliko dugo
 - koje mjerljive parametre treba ispunjavati pacijent prije uključjenja u novu terapiju (starost, spol, BMI, HbA1c, itd)
 - u kojem vremenskom intervalu se lijek koristi (npr. 2 mjesec godišnje, 12 mjeseci po otpustu iz bolnice, trajno do promjene teapija i sl.)
 - koja terapija treba prethoditi novoj i koliko dugo
 - nakon uključjenja u novu terapiju, koji lijekovi iz prethodne terapije se isključuju
 - koji su lijekovi kontraindicirani novoj terapiji
 - koji lijekovi iz srodnih grupa se ne trebaju ili ne mogu koristiti paralelno sa novom terapijom
 - koji su očekivani rezultati nove terapije i nakon koliko vremena (npr. pad HbA1c za 0,5% nakon 6 mjeseci)
 - koje mjere se poduzimaju ukoliko se ne postignu očekivani rezultati (npr. trajno isključenje iz nove th.)
 - ukoliko su postignuti inicijalni rezultati , koji daljnji rezultati trebaju biti postignuti da bi se pacijent zadržao na terapiji (npr. nakon prvobitnih 6 mjeseci, u narednih 6 mjeseci HbA1c treba da bude jednak ili ispod prethodne utvrđene vrijednosti)
 - koje mjere se poduzimaju ukoliko se ne postignu očekivani rezultati u nastavku terapije nakon prvobitnog pozitivnih rezultata (npr. trajno isključenje iz nove terapije)
2. Revidiranje smjernica na postojećim lijekovima sa liste na način da budu primjenjive kroz modul eSmjernice na način da iste sadrže što više elemenata utvrđenih prethodnom tačkom.
3. Smanjenje učešća Zavoda na listi B na 25% za sve lijekove (osim za sirupe za pedijatrijsku populaciju).
4. Usvajati novu ampuliranu listu lijekova sa zaštićenim nazivima i cijenama, te omogućiti promet putem modul elektronsko upravljanja nabavkom, propisivanjem i izdavanjem ampuliranih lijekova (eAmpula)
5. U saradnji sa zdravstvenim ustanovama i ljekarima propisivačima raditi na :
 - podizanju svijesti o značaju racionalne upotrebe lijekova,
 - prevenciji polipragmazije,
 - poštivanju smjernica i indikacija za korištenje lijekova,
 - sprečavanju generisanja nepotrebnih troškova.

MINISTAR

Prof. dr Haris Vranić

IZVOD IZ ZAKONA O ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI

Član 13. tačka 12.

na zdravstvena osiguranja na području države osigurava u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju.

15) zdravstvenu zaštitu vjerskih zajednica u vjerskim zajednicama;

16) zdravstvenu zaštitu osoba romske nacionalnosti čija je tradicionalnog načina života nemoguća stila prehrane, odnosno boravište u Federaciji.

Sredstva potrebna za finansiranje zdravstvene zaštite iz stava 2 ovog člana ostvaruju se iz: prihoda prikupljenih na osnovu uprinese za zdravstveno osiguranje, sredstava budžeta kantona u skladu sa mogućnostima kantonalnog budžeta u kasnarijnoj odini, iz učešća korisnika zdravstvene zaštite u pokrivenju dijela ili kupnih troškova zdravstvene zaštite, kao i iz drugih izvora na način i pod uvjetima određenim zakonom.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, finansiranje zdravstvene zaštite predviđene tač. 5., 6., 7. i 16. stava 2. ovog člana, u dijelu oji se odnosi na obaveze Federacije, finansira se iz federalnog udžeta u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju, kao i propisima o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina.

Finansiranje zdravstvene zaštite iz tačke 13. stava 2. ovog člana obavlja se u skladu sa posebnim zakonom o slobodi vjere i ravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini.

Obim, sadržaj i način ostvarenja zdravstvene zaštite iz stava 1. ovog člana odlukom utvrđuje Vlada Federacije BiH na rjedlog federalnog ministra.

Vlada Federacije BiH dužna je obavijestiti Parlament ederacije Bosna i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlament ederacije BiH) u roku od 15 dana od dana donošenja odluke iz stava 6. ovog člana.

Društvena briga za zdravlje na nivou kantona i općine

Član 13.

Društvena briga za zdravlje na nivou kantona obuhvata mjere a osiguranje i provođenje zdravstvene zaštite od interesa za radane na području kantona i to:

- 1) donošenje zakona i podzakonskih akata iz nadležnosti kantona;
- 2) uređenje i vođenje zdravstvene politike i provođenje relosne iz oblasti zdravstva od interesa za područje kantona;
- 3) praćenje zdravstvenog stanja stanovništva i rada zdravstvenih ustanova na području kantona, kao i stvaranje o provođenju utvrđenih prioriteta u zdravstvenoj zaštiti;
- 4) donošenje strateškog plana zdravstvene zaštite za područje kantona;
- 5) stvaranje uvjeta za pristupačnost i ujednačeno korištenje prijava i sekundarne zdravstvene zaštite na području kantona;
- 6) uspostavljanje sistema poboljšanja kvaliteta i sigurnosti zdravstvene zaštite;
- 7) osiguravanje palijativne njge za neizlječivo bolesne, odnosno umruće u saradnji sa ustanovama iz oblasti socijalne zaštite, karitativnim i drugim udruženjima i pojedincima;
- 8) planiranje i ostvarenje kantonalnog programa za očuvanje i zaštitu zdravlja od zagađene životne okoline što je prouzrokovano stetim i opasnim materijama u zraku, vodi i zemljištu, odlaganju opasnih materija, opasnih hemikalija, izvornim jonizujućih i nejonizujućih zračenja, bukom i vibracijama na svojoj teritoriji, kao i vršenjem sistematskih ispitivanja životnih namirnica, predmeta opće upotrebe, mineralnih voda za piće, vode za piće i drugih voda koje služe za proizvodnju i preradu životnih namirnica i sanitarno-higijenske i rekreativne potrebe radi utvrđivanja njihove zdravstvene i higijenske ispravnosti i propisanog kvaliteta od interesa za kanton u skladu sa programom mjera koje donosi vlada kantona na prijedlog kantonalnog ministra i kantonalnog ministra nadležnog za zaštitu okoliša.
- 9) provođenje epidemiološke, zdravstveno-statističke, socijalno-medicinske i zdravstveno-ekološke djelatnosti,

te unapređenje zdravlja i prevenciju bolesti na području kantona;

10) provođenje mjera zaštite stanovništva od zaraznih bolesti iz svoje nadležnosti u skladu sa propisima o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti;

11) sprečavanje pojave ovisnosti i liječenje s ciljem suzbijanja težih posljedica po zdravlje ovisnika;

12) ostvarenje prava iz oblasti zdravstvenog osiguranja u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju, te praćenje provođenja, zaštitu i unapređenje tih prava;

13) organizaciju i rad nrtvoznoričke službe;

14) saradnja sa humanitarnim i stručnim organizacijama, savezima, komorama i udruženjima na poslovima razvoja zdravstvene zaštite na svom području.

Kanton osigurava sredstva za vršenje osnivačkih prava nad zdravstvenim ustanovama čiji je osnivač, a koji obuhvata investicijsko ulaganje i investicijsko i tekuće održavanje zdravstvenih ustanova - prostora, medicinske i nemedicinske opreme i prijevoznih sredstava, te informatizaciju zdravstvene djelatnosti u skladu sa planom i programom mjera zdravstvene zaštite za područje kantona koji utvrđuje vlada kantona na prijedlog kantonalnog ministra.

Odluku o mjerilima za osiguranje elemenata standarda za investicijsko ulaganje i investicijsko i tekuće održavanje, te informatizaciju zdravstvene djelatnosti iz stava 2. ovog člana, koja će biti osnov za planiranje potpora iz kantonalnog budžeta, jednom godišnje donosi vlada kantona, uz usaglašen prijedlog kantonalnog ministra i kantonalnog ministra finansija.

Kanton osigurava sredstva za ostvarivanje društvene brige za zdravlje iz stava 1. ovog člana u budžetu kantona u skladu sa zakonom.

Kanton može donijeti posebne programe zdravstvene zaštite za pojedine kategorije stanovništva, odnosno vrste bolesti koje su specifične za kanton, a za koje nije donijet poseban program zdravstvene zaštite na federalnom nivou u skladu sa svojim mogućnostima, te utvrditi cijene tih pojedinačnih usluga, odnosno programa.

Član 14.

Društvena briga za zdravlje na nivou općine obuhvata ojepljivanje rada zdravstvenih ustanova i kvaliteta zdravstvenih usluga, kao i osiguranje finansijskih sredstava za unapređenje njihovog rada i kvaliteta zdravstvenih usluga u skladu sa potrebama stanovništva i mogućnostima jedinice lokalne samouprave u skladu sa posebnim zakonom o principima lokalne samouprave u Federaciji.

Društvena briga iz stava 1. ovog člana ostvaruje se osnivanjem zdravstvenog savjeta na nivou općine koji planira i evaluira provođenje zdravstvene zaštite na području jedinice lokalne samouprave, daje mišljenje na planove i programe zdravstvene zaštite za područje lokalne samouprave, predlaže mjere za poboljšanje dostupnosti i kvaliteta zdravstvene zaštite, prati povrede prava pacijenata i poduzima mjere za unapređenje tih prava na svom području, te obavlja i druge poslove i zadatke u skladu sa propisima o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata.

Broj članova zdravstvenog savjeta određuje se statutom općine.

U radu savjeta iz stava 2. ovog člana učestvuju, po pravilu, predstavnici jedinice lokalne samouprave, pacijenata, mladih, komora iz oblasti zdravstva, stručnih udruženja, udruženja za zaštitu prava pacijenata, sindikata, zdravstvenih ustanova odnosno privatnih praksi, crvenog križa sa područja jedinice lokalne samouprave.

Društvena briga za zdravlje na nivou poslodavca

Član 15.

Mjere specifične zdravstvene zaštite koje mora osigurati poslodavac s ciljem stvaranja uvjeta za zaštitu zdravlja zaposlenika na radnom mjestu i poticanja zdravstveno odgovornog ponašanja usmjerene su na provođenje: